

Tit 1:1

1. Pavel. Vezi Romani 1:1.

Vezi harta cu evenimentele care au condus la scrierea epistolei lui Pavel către Tit

Rob. [„Slujitor” LKV]. Sau „slujitor rob”. Deși introducerile epistolelor lui Pavel au în general un tipar asemănător, salutul de aici este unic. De obicei Pavel se numește pe sine „rob al lui Hristos” (vezi Romani 1:1; Filipeni 1:1).

Apostol. Vezi Romani 1:1; 1 Timotei 1:1. Deși rob al lui Dumnezeu, fără proprietate sau independență, Pavel era un ambasador pentru Împăratul împăraților, cu tot prestigiul și cu toate privilegiile acestei poziții.

Isus Hristos. În ce privește însemnătatea numelor Isus și Hristos vezi Matei 1:1. Pentru Pavel, Isus Hristos este Dumnezeu și posedă atributele lui Dumnezeu (vezi Coloseni 2:9; 1 Timotei 1:1; 2 Timotei 4:1). Autoritatea lui Isus Hristos, care l-a însărcinat personal pe Pavel să fie apostol (vezi Coloseni 1:11, 12), este autoritatea supremă a Dumnezeului veșnic. Însărcinarea lui Pavel ca ambasador vine de la Cel Prea Înalt; acreditarea i-a fost dată pe drumul spre Damasc (Faptele Apostolilor 9:15; 22:14, 15; 26:16, 17; Coloseni 1:1).

Lungimea salutului său e neobișnuită, dar semnificativă. Deoarece Tit lucra într-un câmp nou și dificil autoritatea lui putea fi deseori pusă la îndoială. Pentru a evita orice neînțelegere, Pavel face o afirmație clară cu privire la împuternicirea sa divină și la valabilitatea însărcinării lui Tit, în felul acesta alungând aproape definitiv orice îndoială posibilă cu privire la autoritatea lui Tit.

Creta erau un câmp nou și dificil. Se pare că Pavel lucrase acolo numai un scurt timp, iar grabnica lui plecare se poate să fi fost cauzată de vreo neînțelegere oarecare. În consecință, era de o mare importanță o înțelegere corespunzătoare a poziției și a autorității lui Tit și a lui Pavel, sub a cărui direcție lucra Tit. Prin introducerea Pavel își arată autoritatea. Dacă cineva îl respinge pe Tit și sfatul lui, atunci el respinge poziția clar definită și autoritatea lui Pavel. Respectul pe care cretanii îl aveau pentru Pavel trebuia acordat reprezentantului personal al acestuia.

Potrivit cu credința. Comentatorii nu au ajuns la un acord cu privire la expresia aceasta; dacă ea exprimă scopul apostoliei lui Pavel, norma pe temeiul căreia fusese el ales, adică în conformitate cu credința, descoperirea creștină a adevărului, sau dacă predicarea lui era în acord cu această descoperire a adevărului sau cu doctrina creștină.

Dacă exprimă ținta ostelilor lui Pavel, înseamnă că el se consideră un instrument în planul lui Dumnezeu pentru a aduce credința în inima bărbaților și a femeilor. În felul acesta ideea ar putea fi exprimată astfel: scopul apostoliei mele este de a-i aduce pe cei aleși de Dumnezeu la credința salvatoare.

Scopul introducerii lui Pavel este de a câștiga, atât pentru sine cât și pentru Tit, deplina aprobare și încredere a creștinilor cretani. În acord cu aceasta, poate că aici Pavel accentuează faptul că această scrisoare și întreaga lucrare a lui Tit sunt în acord deplin cu credința creștină, așa cum cretanii o înțeleseseră deja. Misiunea lui Tit, ca reprezentant al lui Pavel, era în conformitate cu voia lui Hristos și cu adevărul care deja le fusese descoperit acestor creștini.

Aleșilor. Gr. eklektoi, „[cei] aleși” (vezi Romani 8:33). S-ar putea ca Pavel să compare aici biserica creștină cu vechiul Israel, care fusese ales de Dumnezeu să ducă lumii solia mântuirii (vezi Isaia 43:20; 45:4; 65:9). În ce privește rolul lui Israel ca popor „ales” de Dumnezeu vezi Vol. IV, pp. 25–38. Responsabilitățile pe care le avusese cândva poporul Israel aparțineau acum bisericii creștine (vezi 1 Petru 2:9, 10).

Cunoștința. [„Recunoașterea”, KJV]. Gr. epignosis (vezi Efeseni 1:17). Pavel se referă nu doar la o înțelegere intelectuală, ci și la o cunoaștere experimentală a adevărului Evangheliei. Prin această cunoaștere credința este zidită și întărită. Compară cu 1 Timotei 2:4; 2 Timotei 2:25; 3:7; Evrei 10:26).

Evlavia. „Credința” (sau învățătura) creștină trebuia să producă vieți evlavioase, nu numai teorii noi (vezi 1 Timotei 2:2; 4:7, 8; 6:3, 5, 6; 2 Timotei 3:5; 2 Petru 1:3).

Tit 1:2

2. Vieții veșnice. Gr. zoe aionios (vezi Ioan 3:16). În ce privește zoe, „viață”, vezi Ioan 1:4, iar în ce privește aionios, „veșnic”, vezi Matei 25:41. Viața veșnică este ținta lucrării lui Pavel și obiectivul fiecărui creștin adevărat, care-și zidește viața pe principiile „adevărului” (Tit 1:1).

Mai înainte de veșniciei. [„Înainte de a începe lumea”, KJV]. Vezi Romani 16:25; 2 Timotei 1:9.

Nu poate să mintă. Vezi 2 Corinteni 1:20; 2 Timotei 2:13. Revelația creștină este tot atât de vrednică de încredere ca și natura neschimbătoare a lui Dumnezeu.

Tit 1:3

3. Cuvântul. Adică mesajul mântuirii lui Dumnezeu.

La vremea Lui. [„La timpul cuvenit”]. (Vezi 1 Timotei 6:15). Chiar dacă făgăduințele lui Dumnezeu au existat întotdeauna, creștinii le cunoscuseră numai de curând, conform planului Său de proclamare a soliei.

Propovăduirea. Gr. kerugma, „proclamarea printr-un mesager” (vezi 1 Corinteni 1:21).

Încredințată. Sau „dată în grijă” (vezi 1 Timotei 1:11). Pavel nu ezită să se refere la predica lui ca la un vehicul prin care Cuvântul lui Dumnezeu este făcut cunoscut. Apostolul vestește cu convingere Evanghelia, ca o descoperire a celor mai profunde scopuri ale lui Dumnezeu. Asupra unui om pe care Dumnezeu îl însărcinează ca mesager al Său stă o răspundere înfricoșătoare, deoarece el devine un inel de legătură între harul divin și nevoia oamenilor. Ca ambasador al lui Dumnezeu, sau „apostol” (Tit 1:1), el proclamă nu propria lui solie, ci a Aceluia pe care-L reprezintă. În felul acesta, ca și Pavel, adevăratul slujitor al Evangheliei predică adevărul așa cum se găsește el în Isus Hristos.

Porunca. Vezi Romani 16:26; 1 Timotei 1:1. Numirea lui Pavel ca predicator nu era rezultatul vreunui plan al său, ci voința și intenția lui Dumnezeu, care a așezat asupra lui această răspundere atât de copleșitoare încât el a fost constrâns să exclaim: „Vai de mine dacă nu vestesc Evanghelia!” (1 Corinteni 9:16).

Dumnezeu, Mântuitorul nostru. Vezi 1 Timotei 1:1.

Tit 1:4

4. Tit. Tit nu e menționat în cartea Faptele Apostolilor. Câteva date cu privire la el pot fi spicuite din referiri întâmplătoare în epistolele pauline. Era un creștin dintre neamuri (Galateni 2:3), poate un convertit al lui Pavel (Tit 1:4). El este pomenit prima dată ca însoțindu-l pe Pavel de la Antiohia la Ierusalim, cu prilejul conciliului care a avut loc în acest oraș (Galateni 2:1–3; Faptele Apostolilor 14:26–28; 15:1–4); de aceea se presupune că era originar din Antiohia. Mai apoi este asociat cu Pavel în cursul celei de-a treia călătorii misionare a acestuia (2 Corinteni 2:13; 7:6, 13). Epistola lui Pavel către Tit ne informează că acesta fusese lăsat în Creta pentru a pune în rândul anumite lucruri și pentru a organiza biserica de acolo (cap. 1:5). Activitatea în Creta a fost temporară, deoarece lui Tit i s-a cerut să vină la Pavel la Nicopoli (cap. 3:12). Tit este amintit ultima oară în 2 Timotei 4:10, unde se spune că plecase în Dalmația.

Adevăratul meu copil. În ce privește niște cuvinte asemănătoare, adresate lui Timotei, vezi 1 Timotei 1:2. Legitimitatea poziției lui Tit ca și conducător bisericesc este bazată pe îndrumarea și creșterea spirituală pe care Tit le primise de la Pavel însuși. Tit este pe deplin autorizat să-și îndeplinească responsabilitățile de conducător al bisericii din Creta.

Credința noastră a amândurora. Adică atât a neamurilor, din care făcea parte și Tit, cât și a evreilor, ca Pavel. Creștinismul îi unifică pe oameni, indiferent de rasă, culoare, poziție socială sau sex. Toți sunt făcuți una în Isus Hristos (vezi Galateni 3:28). Compară cu 1 Timotei 1:2.

Har. Vezi Romani 1:7.

[Îndurare, KJV]. Dovezile textuale favorizează omiterea acestui cuvânt (ca în traducerea Cornilescu).

Pace. Vezi Romani 1:7; 1 Corinteni 1:3.

Dumnezeu Tatăl. Vezi Romani 1:7.

Mântuitorul. Vezi cap. 1:3; 2:10–14; 3:4–7. Accentul pus de Pavel asupra rolului lui Isus Hristos ca Mântuitor al omului anticipează tema epistolei: creștinii trebuie să dea pe față puterea mântuitoare a lui Dumnezeu.

Tit 1:5

5. Creta. Vezi Introducerea la această epistolă, cadrul istoric.

Ca să. [„Din cauza aceasta”, KJV]. Aici Pavel reafirmă porunca sa originală dată lui Tit, fără îndoială în favoarea membrilor bisericii cretane. Lipsesc informații cu privire la plecarea timpurie a lui Pavel din Creta. Poate că presiunea datoriilor în alte locuri a fost cea care l-a zorit să plece. Sau poate că pur și simplu avea încredere în capacitatea lui Tit de a duce lucrarea mai departe. Tit își demonstrase deja, în însărcinări anterioare, iscusința și abilitățile administrative (vezi 2 Corinteni 1:12, 13; 7:5, 6; 8:16, 17, 23).

Deoarece în Faptele Apostolilor nu se face nici o referire la vizita lui Pavel la Creta, unii au sugerat că aceasta a avut loc după prima sa detenție la Roma (vezi Vol. VI, p. 107).

Să pui în rânduială. Tit trebuia să continue lucrarea de organizare a bisericii cretane. Poate că din cauza faptului că după plecarea lui Pavel cretanii se poate să fi crezut că nu mai era nevoie de altă organizare, Tit avea nevoie de această autorizație specială pentru a realiza cu bine această lucrare. Fiecare nouă organizare, pentru a fi eficientă, cere timp și atenție, și fiecare conducător știe că planurile noi trebuie îndeplinite treptat și cu tact.

Ce mai rămâne. [„Ce mai lipsește”, KJV]. Adică lucrurile care mai rămân de făcut.

De rânduit. Sau „de stabilit”.

Prezbiteri. Gr. presbuteroi (vezi Vol. VI, pp. 26, 38; Faptele Apostolilor 11:30). Numirea de „prezbiteri” implica ceremonia hirotonirii (vezi 1 Timotei 4:14; 5:22; 2 Timotei 1:6).

În fiecare cetate. Sau „cetate cu cetate”. Se pare că în Creta mesajul Evangheliei se bucurase de o largă răspândire.

Te-am lăsat. [„Te-am numit”, KJV]. Gr. diatasso, „a îndruma”, „a porunci”. Pavel se referă aici la îndrumările date lui Tit mai înainte, cu privire la administrarea bisericii din Creta.

Tit 1:6

6. Dacă este cineva. Pavel începe aici să enumere trăsăturile prezbiterilor (presbuteroi, „bătrâni”). Acest pasaj este asemănător cu instrucțiunile date lui Timotei (vezi 1 Timotei 3:1–7).

Fără prihană. Vezi 1 Timotei 3:10.

Bărbat al unei singure neveste. Vezi 1 Timotei 3:2.

Copii credincioși. Este vorba despre copiii care sunt credincioși creștini și care, prin purtarea lor, își demonstrează loialitatea față de principiile creștine. Copiii care nu sunt credincioși principiilor creștine aproape că sunt un handicap prea mare pentru orice conducător al bisericii. Eșecul pe care îl are un slujitor al Evangheliei sau un prezbiter local în a-și cârmui bine propria sa casă va duce în rătăcire pe mulți, atât dinăuntru cât și din afara bisericii. Cineva care nu a izbutit să-și educe bine proprii săi copii, așa încât le

lipsește înfrânarea și auto-disciplina, dovedește lipsa capacității de a-i conduce pe alții. De aceea el este nepotrivit pentru răspunderea de conducător al bisericii. Vezi istoria tragică a lui Eli și a celor doi fii ai săi (vezi 1 Samuel 2:27; 3:11). „Nu putem să credem că vreun om, oricât de mare i-ar fi abilitatea și utilitatea, poate să Îl servească cât se poate de bine pe Dumnezeu sau lucrarea în timp ce își neglijează proprii copii în favoarea altor preocupări.” (GC 232)

Destrăbălare. [„Dezordine”, KJV]. Gr. asotia, „risipă”, „stricăciune”. Compară cu Efeseni 5:18.

Neascultare. [„Nesupus”, KJV]. Gr. anupotaktos, „răzvrățiți”, „nedisciplinați”. Compară cu 1 Timotei 1:9.

Tit 1:7

7. Episcopul. Gr. episkopos, „supraveghetor” (vezi Faptele Apostolilor 11:30; 20:28; 1 Timotei 3:1).

Econom. Vezi 1 Corinteni 4:1.

Fără prihană. Vezi 1 Timotei 3:10.

Încăpățânat. Sau „arogant”.

Mânios. [„Care nu se mânie repede”, KJV]. Sau „nu repezit”. În orice organizație seculară sau ecleziastică sunt momente când apar contraziceri și neînțelegeri. Bunul mers al unei biserici confruntată cu păreri divergente depinde de influența stabilizatoare a unui conducător stăpân pe sine, care inspiră răbdare și un spirit înțelegător.

Nici dedat la vin. Vezi 1 Timotei 3:3.

Nici bătaș. Vezi 1 Timotei 3:3.

Nici lacom de câștig mârșav. [„Nu dedat la câștig murdar”, KJV]. Vezi 1 Timotei 3:8.

Tit 1:8

8. Primitor de oaspeți. Vezi 1 Timotei 3:2.

Iubitor de bine. [„Iubitor de oameni buni”, KJV]. Mai degrabă „iubitor de bine”.

Cumpătat. Sau „cu o gândire sănătoasă”. (Vezi 1 Timotei 3:2).

Drept. Gr. dikaios, „drept”, „evlavios” (vezi Matei 1:19).

Sfânt. Gr. hosios, „desăvârșit”, „pios” (Faptele Apostolilor 2:27).

Înfrânat. O piatră de căpătâi a trăsăturilor dorite. Deoarece o calitate poate fi deteriorată de exces, stăpânirea de sine în toate lucrurile este o condiție pentru lucrarea eficientă a unui conducător al bisericii.

Tit 1:9

9. Să se țină. Sau „să se agațe de”.

Cuvântul. Adică Evanghelia.

Adevărat. [„Credincios”, KJV]. Sau „vrednic de încredere”, „sigur”.

În stare. [„Capabil”]. Pe lângă o moralitate ireproșabilă, înalta chemare a slujirii Evangheliei cere o înaltă capacitate intelectuală. Viitorul slujbaş trebuie să dea pe față, înainte de fi hirotonit, atât capacitatea de a înțelege cât și cea de a transmite adevărul. Principala sa țintă ar trebui să fie o deplină cunoaștere a Scripturii, de preferat în limbile originale. Altminteri s-ar putea să predice din Biblie ignorând adevărul ei înțeles (vezi GW 105). Dumnezeu nu trimite niciodată Duhul Sfânt pentru a binecuvânta ignoranța (GW

105, 106). Disciplina mentală va spori mult eficiența oricărui slujitor al Evangheliei. Lucrarea de predicare cere oameni care să se consacre în slujba ei mai mult decât ar face-o dacă ar avea altă profesie, iar nevoia predicatorului de învăța nu încetează niciodată. Într-adevăr, vestirea Evangheliei este mai mult decât o profesiune, este o chemare – o chemare dumnezeiască. Înaintarea lucrării lui Dumnezeu e prea adesea împiedicată de oameni care încearcă să mărturisească pentru El având o pregătire intelectuală redusă și o minte nedisciplinată.

Lucrarea Duhului Sfânt asupra capacității înnăscute îl motivează pe slujitorul Evangheliei să caute perfecțiunea pe orice cale cu putință. Cu o umilință născută dintr-o onestă părere despre sine, adevăratul predicator își dă seama de propriile defecte și de imensa sarcină care-i stă în față. Un astfel de om nu este copleșit, ci provocat de posibilitățile care-i stau în față și caută, cu rugăciune și sârguință, să-și dezvolte talanții încredințați de Dumnezeu. Chiar și în mijlocul presiunii multelor sale responsabilități el va păstra un simț al valorilor. Nu-și va permite să folosească aceste datorii presante ca o scuză pentru neglijarea cultivării capacităților mentale și spirituale. „Fiecare ar trebui să-și dea seama că asupra sa zace obligația de a ajunge la culmea capacității intelectuale” (GW 279). Numai un slujitor cu adevărat consacrat Domnului său poate să-L onoreze și să-L slăvească cu adevărat. Compară cu 1 Timotei 3:2; 4:16.

Învățătura sănătoasă. Vezi 1 Timotei 1:10. Numai un slujitor al Evangheliei iscusit în Cuvântul lui Dumnezeu poate vorbi cu autoritatea învățaturii sănatoase. El folosește pasaje din Scriptură cu înțelesul lor original, așa cum l-au intenționat scriitorii Bibliei mânați de Duhul Sfânt.

Să înfrunte. [„Să convingă”, KJV]. Gr. elegcho, „a convinge”, cu dovezi potrivite (vezi Ioan 8:46; 1 Timotei 5:20). Numai acele argumente care sunt sănătos alcătuite și care sunt în stare să reziste la cercetarea cea mai atentă din partea minților agere, vor putea să „înfrunte” și să aducă la tăcere pe cei care se împotrivesc învățaturii sănatoase.

Protivnici. Adică cei care vorbesc împotriva, contrazicătorii.

Tit 1:10

10. În adevăr. [„Căci”, KJV]. Pavel explică acum motivul pentru care a scos în evidență înaltele norme morale și intelectuale care ar trebuie să guverneze alegerea conducătorilor bisericii. Se pare că biserica din Creta avea un număr mare de învățători mincinoși care accentuau unele defecte de bază ale cretanilor (vezi v. 12).

Printre cei tăiați împrejur. Adică printre iudei, poate la fel ca „învățătorii Legii” pervertiți (vezi 1 Timotei 1:7), care susțineau necesitatea circumciziei și a altor rituri și ceremonii ale legii mozaice (vezi Vol. VI, p. 932).

Nesupuși. Vezi v. 6. Membrii bisericii care refuzau conlucrarea erau dezbinători, încăpățânați și nesupuși.

Flecari. Compară cu 1 Timotei 1:6.

Amăgitori. Compară cu 2 Petru 2:3, 18, 19.

Tit 1:11

11. Trebuie să li se astupe gura. Nu trebuia să li se dea celor „flecari și amăgitori” nici o ocazie de a se manifesta în public (v. 10). Prezbiterul atent este obligat să ferească adunarea de confuzie. Compară cu 1 Timotei 1:4.

Buimăcesc. Vezi 2 Timotei 2:18.

Familii întregi. [„Case întregi”, KJV]. Compară cu 2 Timotei 3:6.

Pentru un câștig urât. Compară cu 1 Timotei 3:8. Porunca fermă ca prezbiterii și diaconii (vezi 1 Timotei 3:8; Tit 1:7) să fie ireproșabili din punct de vedere financiar poate fi cel mai bine înțeleasă în contextul vremii lui Pavel. Se pare că mulți din preșinșii slujitori ai Evangheliei se foloseau de slujba lor

ecleziastică pentru câștig personal, adaptându-și învățăturile pentru a fi pe placul celor bogați sau folosindu-și poziția pentru a-și asigura favoruri personale.

Tit 1:12

12. Prooroc al lor. Adică un profet cretan, probabil Epimenides, care a trăit în Knossos în secolul al VI-lea î.Hr. În ce privește folosirea de către Pavel a aceluiași poem, pe Dealul lui Marte, vezi Faptele Apostolilor 17:28.

Mincinoși. Această parte a poemului lui Epimenides a fost citată și de Callimachus (secolul al III-lea î.d.Hr.) în imnul său adresat lui Zeus. În loc de a-și exprima propria părere, Pavel citează cu înțelepciune, nu din adversarii cretanilor, ci din unul din reprezentanții lor respectați. În antichitate cuvântul „a cretaniza”, însemna a minți, a înșela ca un cretan. Această trăsătură cretană șocantă era manifestată acum de învățătorii religioși stricați și de membrii „nesupuși” ai diferitelor biserici (v. 10).

Fiare rele. Aici poetul notează aroganța nedisciplinată a concetățenilor săi, aceeași lipsă de responsabilitate morală observată acum și de Pavel.

Pânțele leneșe. Sau „lacomi leneși”. Cretanii erau mai dispuși să se îndoape decât să lucreze sânguincios pentru îmbunătățirea propriei lor situații și pentru binele lor comun (compară cu Filipeni 3:19).

Tit 1:13

13. Mărturia aceasta este adevărată. Pavel confirmă aici judecata aspră pe care poetul cretan o exprima cu privire la caracterul cretanilor. Ceea ce fusese scris cu privire la cretani cu 600 de ani mai înainte, era adevărat; caracterul lor nu se schimbase. Această lipsă de integritate morală a majorității cretanilor reprezenta o mare primejdie pentru tinerele bisericii de pe insulă.

Mustă-i. Gr. elegcho, (vezi v. 9).

Aspru. După cum bisturiul chirurgului taie țesutul bolnav pentru a-i reda omului sănătatea, tot așa trebuia ca disciplina și cuvintele lui Tit și ale prezbiterilor cretani să îndepărteze ceea ce primejduia viitorul bisericii.

Sănătoși. Vezi 1 Timotei 6:3; 2 Timotei 4:3; Tit 1:9; vezi 1 Timotei 1:10; 2 Timotei 1:13.

Tit 1:14

14. Basmе evreiești. Vezi 1 Timotei 1:4. Cu probleme asemănătoare s-au confruntat atât Tit cât și Timotei (vezi 1 Timotei 1:4–7). Practica iudaică de interpretare a Vechiului Testament prin metoda alegorică întuneca adevărul și producea speculație și ceartă (vezi 1 Timotei 1:4; 6:4, 5). O asemenea metodă satisfăcea mintea, dar lăsa sufletul pustiu. Basmеle evreiești dădeau naștere la lupte de cuvinte (2 Timotei 2:14) și erau lipsite de puterea regeneratoare a Duhului Sfânt.

Porunci date de oameni. Vezi Matei 15:9. Biserica creștină a trebuit întotdeauna să dea piept cu problema învățăturilor stricate care pozau ca „adevăr”. Fiecare învățătură ar trebui să fie în stare să reziste la cercetarea cea mai strictă. Satana poate să păgubească mai mult înaintarea adevărului lucrând în interiorul bisericii decât atacând-o din afară.

Tit 1:15

15. Curați. Adică cei curați la inimă (vezi Matei 5:8), cei care înțeleg neprihănirea prin credință și își dau seama de primejdiile sistemului iudaic al ritualurilor, ceremoniilor și fabulelor evreiești (Tit 1:14).

Total. Vezi 1 Corinteni 6:12. Pavel se ocupă aici de purificarea rituală iudaică. El face deosebire între cei care încearcă să compenseze lipsa de curăție morală prin purificări ceremoniale și cei care cred că ceremoniile nu sunt esențiale pentru desăvârșirea unei vieți plăcute lui Dumnezeu. Aici Pavel nu dă de înțeles libertatea creștinului de a se angaja în practici condamnate în altă parte în Scriptură, și nici faptul că opreliștile biblice cu privire la conduita morală sau cu privire la dietă nu s-ar aplica și creștinilor. Compară cu învățătura lui Hristos din Marcu 7:19 (vezi comentariul de la acest verset și de la Romani 14:20).

Pentru cei necurați. Adică pentru aceia care n-au fost convertiți și care nu cunosc pacea care însoțește neprihănirea prin credință. Ei sunt „necredincioșii” care refuză să se conformeze Evangheliei proclamate de Pavel, cei „potrivnici” (v. 9).

Mintea. Adică felul lor de a gândi, atitudinea lor. Compară cu Romani 7:23; Efeseni 4:23; Filipeni 4:7; 2 Timotei 3:8. Cei „necurați și necredincioși” îngăduie ca mintea lor să fie guvernată de dorințe nesfințite. În ce privește efectul convertirii asupra minții vezi Romani 12:2; compară cu Filipeni 4:8.

Cugetul. [„Conștiința”, KJV]. Conștiința morală este amorțită atunci când mintea se ocupă cu dorințe nesfințite. În asemenea împrejurări conștiința nu poate funcționa eficient. Ca și un ac de busolă magnetizat, ea încetează de a fi o călăuză exactă și de încredere.

Tit 1:16

16. Ei se laudă. [„Ei pretind”, KJV]. Fie creștinii iudaizanți sau iudeii ortodocși, fie ambele categorii. Din cauza accentului pe care îl pun asupra speculațiilor intelectuale, acești învățători neconvertiți pretind că-L cunosc pe Dumnezeu poate chiar mai bine decât creștinii. Totuși comportamentul lor dă pe față care este adevărul lor stăpân, ei nu fac lucrările lui Dumnezeu.

Cu faptele Îl tăgăduiesc. Vezi Matei 7:21–27.

Sunt o scârbă. [„Sunt o urâciune”, KJV]. Falsa mărturisire de credință a acestor învățători religioși stricați și membri „nesupuși” ai bisericii (v. 10) constituie o mare ofensă în ochii lui Dumnezeu. Ar fi fost mai bine pentru ei dacă nu ar fi auzit niciodată de creștinism (vezi Luca 12:47).

Netrebnici. [„Ticăloși”, KJV]. Gr. adokimos, „nerezistând la încercare”, „nevrednici” (vezi 2 Timotei 3:8). Drept rezultat al vieții lor ipocrite, murdare, egoiste, oamenii aceștia erau nefolositori pentru orice lucrare bună și nobilă. Se pare că mulți credincioși cretani se duceau la învățători de felul acesta pentru a primi îndrumări în ce privește doctrina și practica creștină. Pavel nu avea altă opțiune decât să vorbească deschis atât cu privire la acești învățători cât și cu privire la aderenții lor.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

5–75T 617

6–91T 692

7–9AA 95

8 AH 445; ML 194; 2T 645; 6T 342; WM 85, 97

9 1T 415; 8T 18

10–13COL 248

13 3T 359

16 TM 451; 1T 406, 415; 2T 125, 444, 682; 5T 84, 145

Tit 2:1

1. Tu însă vorbește. Versiunea greacă accentuează contrastul dintre conținutul și maniera învățurii lui Tit și aceea a învățătorilor mincinoși din Creta (vezi cap. 1:10–16). Pavel schițează aici a treia sarcină a lui Tit. El trebuia (1) să organizeze biserica și să-i familiarizeze pe frații cretani cu această organizare (cap. 1:5–8); (2) să-i combată pe învățătorii „flecari și amăgitori” (cap. 1:10), care proclamau o doctrină nesănătoasă și prin viața lor neevlavioasă distrugeau tonusul moral al întregii biserici (cap. 1:9–16); (3) să transmită clar și precis adevărul Evangheliei.

Învățătura sănătoasă. Vezi cap. 1:9.

Tit 2:2

2. Cei bătrâni. Gr. presbutai, „bărbați mai în vârstă”. Compară cu 1 Timotei 5:1. Vezi Faptele Apostolilor 11:30.

Treji. [„Cumpătați”, KJV]. Gr. nephalioi, „abstinenți de la vin” (vezi 1 Timotei 3:2, 3).

Vrednici de cinste. [„Serioși”, KJV]. Gr. semnoi, „vrednici de cinste”, „plini de demnitate” (vezi 1 Timotei 3:8).

Cumpătați. [„Temperați”, KJV]. Gr. sophron, „prudent”, „cu o gândire sănătoasă” (vezi 1 Timotei 3:2). Bărbații mai vârstnici din biserică ar trebui respectați pentru sfatul lor înțelept. Când cineva e disciplinat de Dumnezeu, un astfel de sfat nu ar trebui să fie luat cu ușurință.

Sănătoși în credință. Vezi cap. 1:13.

Dragoste. Vezi 1 Corinteni 13:1.

Răbdare. Gr. hupomene, „tărie”, „răbdare” (vezi Romani 5:3). Aceste calități trebuie să fie întotdeauna păstrate vii. Cu trecerea anilor oamenii pot obosi, credința lor poate fi falsificată de superstiție și tradiție, iubirea lor poate să slăbi, ajungând un simplu sentiment, iar răbdarea lor poate ajunge un consimțământ apatic. Viața lui Pavel a fost o ilustrare glorioasă a idealului exprimat aici, un model strălucitor pentru toți bărbații și toate femeile.

Tit 2:3

3. Femeile în vârstă. Compară cu 1 Timotei 5:2. Creștinismul a înălțat poziția femeii la o treaptă până atunci necunoscută. Însă această nouă poziție cerea o reacție corespunzătoare din partea femeilor creștine. Trebuia ca ele să împlinescă planul original al lui Dumnezeu, ca exemple vii de duioșie și devoțiune. Astfel aveau să dea o pildă de curăție și devotament față de cămin și copii, atât pentru propriile lor fiice cât și pentru vecinii lor păgâni (vezi Tit 2:4).

Purtare cuviincioasă. [„Așa cum se cuvine sfințeniei”, KJV]. Sau „ca cele angajate într-un serviciu sfânt”, literal, „ca preotese”.

Nici clevetitoare. [„Nici acuzaatoare mincinoase”, KJV]. Vezi 2 Timotei 3:3.

Nici dedate. Sau „să nu mai fie roabe ale”.

Vin. [„Vin mult”, KJV]. Vezi 1 Timotei 3:8. Din cauză că biserica din Creta era de curând înființată, „femeile în vârstă” trăiseră cea mai mare parte din viața lor după normele și obiceiurile unei societăți păgâne. Consumul de vin era o practică obișnuită în Orientul Apropiat și în Orient în general. După o viețuire îndelungată cu un astfel de obicei, dependența de vin era regula, nu excepția.

Să învețe pe alții la bine. [„Învățători de lucruri bune”, KJV]. În contrast cu bârfa, defăimarea sau „basmelă băbești” (1 Timotei 4:7).

Tit 2:4

4. Cele tinere. Virtuțile feminine sunt cel mai bine transmise de la o generație la alta de femei mature din punct de vedere sentimental, care au învățat bine lecția auto-disciplinării și a evlaviei personale. Este tragic ca o tânără să-și asume responsabilitatea de femeie și mamă fără să fi învățat, din principiu și din exemplul altei femei, răspunderile femeii creștine.

[Să fie cumpătate, KJV]. Gr. sophronizo, „a-i da o gândire sănătoasă”, adică a educa pentru maturitate emoțională (vezi v. 5).

Bărbații. Soția cuminte își dă seama că armonia și tăria căminului depinde de rolul ei ca ajutor al soțului ei, nu ca un concurent.

Copiii. Pavel scoate în evidență legea fundamentală a siguranței familiei și a dezvoltării emoționale. Ajutorul unei mame iubitoare, oferit din plin și cu altruism fiecărui copil, nu poate fi dat deplin în nici un alt fel. Copiii nu trebuie să fie considerați nici ca bariere pentru fericirea adulților, nici ca ființe care dezvoltă de la sine virtuți nobile și respectate.

Tit 2:5

5. Cumpătate. [„Chibzuite”, KJV]. Gr. *sophron*, „cu bun simț”, „stăpân pe sine”, „cuminte”. Accentul repetat al lui Pavel asupra cuvântului *sophron* și asupra derivatelor lui, atât în scrisorile lui către Timotei cât și în cele către Tit (1 Timotei 2:9, 15; 3:2; 2 Timotei 1:7; Tit 1:8; 2:2, 4–6, 12), reflectă efortul său intens de a rezolva o problemă majoră în organizația bisericească și în dezvoltarea caracterului. Stăpânirea de sine denotă biruință asupra egoismului. Dorințele personale trebuie subordonate binelui general al familiei și al altora, iar dezamăgirile trebuie întâmpinate cu curaj și voie bună.

Bune. Descrierea pe care o face Pavel unei femei creștine se compară cu tabloul clasic al mamei și soției onorabile din Proverbe 31:10–31.

Gospodine. Dovezile textuale favorizează exprimarea „muncitoare în cămin”. Mamele care petrec o mare parte din timp în afara căminului își neglijează uneori responsabilitățile familiale. A le îngădui copiilor să hoinărească fără supraveghere părintească sau a-i da în grija unei persoane plătite, nu este o împlinire a poruncii divine date aici.

Supuse. [„Ascultătoare”, KJV]. Vezi Efeseni 5:22; 1 Timotei 2:11.

Să nu se vorbească de rău. [„Să nu fie hulit”, KJV]. Deoarece creștinii poartă numele lui Dumnezeu și pretind că-L reprezintă pe El, Pavel stăruie asupra unei revizuii a deprinderilor zilnice prin care este judecată puterea religiei. Ca și păgânii, în loc să trăiască zilnic o viață loială lui Dumnezeu, mulți membrii ai bisericii alegeau să țină ritualuri complicate. Îndeplinirea cu credincioșie a sarcinilor zilnice constituie prima responsabilitate a femeii creștine. Nici una din obligațiile bisericești, oricât de bine îndeplinite, nu poate compensa lipsa de grijă pentru copii sau imaturitatea emoțională. Dacă un păgân observă că femeile creștine nu sunt mai stăpâne pe sine și mai responsabile decât cele păgâne, creștinismului suferă o mare pagubă. Opinia superioară a creștinilor cu privire la rolul femeii în cămin și în biserică va face lumea necredincioasă să cerceteze cu grijă rezultatele acestui fapt. Grijă specială a lui Pavel era de a statornicii în biserică principiile drepte, știind că tonul moral și spiritual al căminului și al societății este determinat în cea mai mare parte de femeie.

Tit 2:6

6. Tineri. Adică în contrast cu „cei bătrâni” (v. 2).

Cumpătați. Vezi v. 4; 5. Poate că Tit, fiind tânăr, ar avea mai mult succes în a-i sfătui pe cei de vârsta lui.

Tit 2:7

7. Dă-te pe tine. [„Arată-te pe tine”, KJV]. Atât creștinii din Creta cât și vecinii lor păgâni aveau dreptul să aștepte ca pastorul creștin să exemplifice cu credincioșie principiile creștinismului.

După toate probabilitățile, Tit fusese crescut într-un cămin păgân, poate în luxosul și nelegiuitul oraș Antiohia. El fusese atras în slujba Domnului chiar din floarea tinereții. Fusese pus la probă în cuptorul încercării și al dificultăților. Aici Pavel îi reamintește lui Tit că exemplul său de comportament creștin stăpân pe sine și disciplinat le-ar oferi credincioșilor cretani cel mai eficient model cu putință.

În toate privințele. [„În toate lucrurile”, KJV]. Compară cu sfatul asemănător dat lui Timotei (vezi 1 Timotei 4:12). Creștinismul adevărat include fiecare activitate în care un om se poate angaja cu gândurile sale conforme vocii lui Dumnezeu (2 Corinteni 10:5).

Învățătură. Compară cu 2 Timotei 3:10.

Curăție. [„Nestricăciune”, KJV]. Sau „temeinicie”. Compară v.1.

Vrednicie [„Seriozitate”, KJV]. Gr. semnotes, „purtare demnă” (vezi 1 Timotei 2:2).

[Sinceritate, KJV]. Dovezi textuale favorizează omiterea acestui cuvânt.

Tit 2:8

8. Sănătoasă. Un cuvânt frecvent în această epistolă (cap. 1:9, 13; 2:1, 2, 8). Din cauza păcatului natura omului este bolnavă, dar Evanghelia este rețeta cerului pentru îndepărtarea bolii și pentru readucerea bărbaților și femeilor la sănătate deplină – mintală, fizică și spirituală. Învățăturile mincinoase, ca și lecurile speciale ale șarlatanilor medicali, nu vindecă boala și adesea o complică. În felul acesta Pavel îi reamintește lui Tit că potrivit săi îi vor analiza de aproape atât viața cât și cuvintele pentru a găsi ceva împotriva lui. Însă dacă Tit are grijă să spună adevărul cu grijă și cu rugăciune, dușmanii lui vor fi făcuți de rușine. Ei aveau să fie lăsați fără motiv pentru critică.

Potrivnicul. [„Partea contrară”, KJV]. Nici „flecarii și amăgitorii” (cap. 1:10), care erau în interiorul bisericii, și nici păgânii din afară nu aveau să găsească vreun motiv de critică.

Tit 2:9

9. Robi. [„Servitori”, KJV]. Vezi Ioan 8:34.

Să le fie pe plac. Convertirea sclavilor la creștinism nu trebuia să facă munca lor mai puțin satisfăcătoare, ci trebuia să schimbe neascultarea ursuză în ascultare voioasă. În ce privește o discuție cu privire la sfatul lui Pavel dat sclavilor creștini vezi Efeseni 6:5–9; Coloseni 3:22 – 4:1; 1 Timotei 6:1, 2.

Tit 2:10

10. Să nu fure nimic. Sau „să nu-și însușească nimic pe nedrept”. Pe lângă responsabilitățile legate de casă sau fermă, sclavii aveau adesea și alte datorii. Unora le erau încredințate lucrări comerciale și li se oferea multă libertate personală. Aceasta le dădea ocazia să fie necinstiți. Uneori ei primea o educație de artiști sau medici, pentru a-i sluji astfel pe stăpânii lor. În felul acesta, pe vremea lui Pavel un sclav avea multe ocazii să-și înșele proprietarul. Hoția sau delapidarea bunurilor stăpânului erau atât de obișnuite în Creta încât adesea sclavii erau numiți hoți. Trebuia ca sclavii creștini să fie evident superiori în loialitate și onestitate.

Desăvârșită credincioșie. Trebuia ca sclavii creștini să fie deplin vrednici de încredere în serviciul adus stăpânilor pământești.

Să facă în totul cinste. [„Să împodobească”, KJV]. Vezi 1 Timotei 2:9. Pavel afirmă că numai o viață de creștin adevărat poate să facă o reclamă bună Evangheliei. Planul lui Dumnezeu pentru înaintarea Evangheliei constă în oameni noi, nu în metode noi (vezi 1 Timotei 4:16; 2 Petru 3:12).

Învățăturii lui Dumnezeu. Probabil „învățătura despre Dumnezeu”, sursa oricărei speranțe creștine, de care Pavel vorbește în v. 11–15.

Tit 2:11

11. Harul. Gr. charis (vezi Ioan 1:14; Romani 1:7; 3:24; 1 Corinteni 1:3). Numai prin harul lui Dumnezeu pot bătrânii (Tit 2:2), femeile în vârstă (v. 3), femeile tinere (v. 4, 5), tinerii (v. 6), Tit (v. 7, 8) și sclavii (v. 9, 10) să-și împlinescă responsabilitățile vieții. Nota triumfală a Evangheliei predicată de Pavel este că bărbații și femeile pot găsi cu siguranță biruință asupra păcatului, că viața lui Cristos, o dată descoperită în carne și sânge, poate fi trăită de fiecare om condus de Duhul Sfânt. Fiecare poruncă de la Dumnezeu este însoțită de „harul” Său – puterea de a împlini scopurile divine (vezi 2 Corinteni 12:9; Evrei 13:9).

Toți oamenii. Compară cu Ioan 1:9; 3:17; 1 Timotei 2:4; 2 Petru 3:9. Tuturor oamenilor li să dau ocazii suficiente pentru a fi mântuiți, dar refuzul încăpățânat al multora de a accepta „harul lui Dumnezeu” are ca rezultat moartea veșnică; astfel scopul lui Dumnezeu este zădărnicit și darul mântuirii neglijat. În acest capitol tema lui Pavel este că toți creștinii ar trebui să reprezinte bine principiile vieții creștine pentru

ca păgânii să poată fi impresionati de superioritatea creștinismului.

S-a arătat. „Harul”, adică iubirea mântuitoare îmbelșugată a lui Dumnezeu manifestată față de păcătoși, a fost întotdeauna disponibil pentru oameni (vezi Psalmi 51:1–17; vezi Nota Suplimentară de la Psalmul 36). Dar planul lui Dumnezeu pentru salvarea oamenilor a fost făcut mai clar prin venirea lui Isus.

Tit 2:12

12. Ne învață. Gr. paideuo, „a educa”, „a călăuzi”, adesea folosit pentru a descrie procesul de creștere a unui copil. Harul mântuitor îi ajută pe oameni nu doar să renunțe la practicile păcătoase, ci îi și să cultive deprinderi noi și valoroase. Această lucrare zilnică a lui Dumnezeu poate fi numită proces de sfințire (vezi Romani 6:19; 1 Tesaloniceni 4:3).

S-o rupem. Sau „să renunțăm”.

Poftele. Sau „dorințele” care nu au o țință înaltă decât plăcerile aceste lumi. Compară cu 1 Ioan 2:15, 16.

Cumpătare. Gr. sophronos, „o mentalitate sănătoasă” (vezi v. 5). Adevăratul creștin își recunoaște atât răspunderile sociale cât și datoriile spirituale ce vin din calitatea de copil al lui Dumnezeu. „Harul lui Dumnezeu” oferă destulă putere așa încât oamenii să dea pe față adevărata stăpânire de sine (vezi Efeseni 4:13).

Cu dreptate. Sau „neprihănire”.

Evlavie. Gr. eusebos, (vezi 2 Timotei 3:12).

Veacul de acum. [„Lumea de acum”, KJV]. Vezi 1 Timotei 6:17.

Tit 2:13

13. Așteptând. Gr. prosdechomai, „a aștepta”. Îndemnându-i pe membrii bisericii cretane să viețuiască așa cum se cuvine unor reprezentanți ai lui Isus Hristos, Pavel adaugă o a doua motivație. Pe lângă traiul superior pe acest pământ, creștinul e răsplătit cu darul nemăsurat al vieții veșnice. În consecință viața de zi cu zi trebuie să fie în armonie cu mărturisirea așteptării grabnicei reveniri a lui Hristos. După cum Simon a fost răsplătit pentru credincioasa sa „așteptare” (prosdechomai) atunci când L-a privit pe pruncul Isus (vezi Luca 2:25), tot așa creștinii vor avea cea mai mare bucurie atunci când vor vedea cu ochii lor slava celei de a doua veniri a lui Hristos.

Fericita noastră nădejde. Nădejdea revenirii lui Hristos a fost, timp de aproape 2 000 de ani, stimulentele cel mai de seamă al credinței creștine, înviiorând sufletul credinciosului și oferindu-i curaj în mijlocul vicisitudinilor vieții. Momentele întunecate de descurajare, dezamăgire sau întristare ale acestei vieți sunt compensate în chip glorios de nădejdea celei de-a doua veniri.

Arătarea slavei. [„Arătarea glorioasă”, KJV]. Sau „arătarea glorioasă”. În ce privește epiphaneia, „arătarea vizibilă”, vezi 1 Timotei 6:14. Expresia „fericita nădejde” are ca apozitie expresia „arătarea slavei” sau „arătarea glorioasă”, adică arătarea constituie fericita nădejde. Traducerea „arătarea slavei”, sugerează dezvăluirea atributelor divine ale lui Hristos când Se va întoarce pe pământ ca Împărat al împăraților, înconjurat de splendoarea glorioasă a miradelor de îngeri cerești.

Marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Hristos. Compară cu 2 Tesaloniceni 2:8; 1 Timotei 6:14; 2 Timotei 4:1, 8. În grecește această expresie este ambiguă, de aceea nu este sigur dacă Pavel vorbește atât despre Tatăl cât și despre Fiul sau numai despre Hristos. Mulți comentatori preferă să considere că expresia aceasta se referă numai la Hristos. Această interpretare nu întâmpină nici o dificultate, deoarece Pavel Îi atribuie lui Isus prerogativele Dumnezeirii (vezi Romani 1:7; Filipeni 2:6; Coloseni 2:9; 1 Timotei 1:1). În ce privește divinitatea lui Hristos, vezi Vol. V, p. 917. În ce privește o construcție greacă similară vezi 2 Petru 1:1. Contextul lui Pavel este „arătarea” lui Dumnezeu la a doua venire, așa cum făgăduise Isus Însuși (vezi Ioan 14:1–3). Din cauza celor două lucruri nemaipomenite descoperite aici, că Isus Hristos este Dumnezeu în înțelesul cel mai deplin și că revenirea Lui în lumea aceasta constituie apogeul istoriei,

versetul acesta a fost o sursă excepțională de mângâiere pentru creștinii din fiecare epocă.

Tit 2:14

14. S-a dat. Pavel descrie aici lucrarea Fiului lui Dumnezeu în timp ce îndeplinește funcția de „Mântuitor” (v. 13). Rolul lui Hristos de Mântuitor și Mijlocitor pentru omul pierdut nu l-a fost impus cu forța prin voia arbitrară a Tatălui; Hristos „S-a dat pe Sine însuși” ca o jertfă de bunăvoie pentru creaturile Sale răătăcite (vezi Ioan 10:17, 18; Faptele Apostolilor 3:15). În persoana lui Isus Hristos a fost dată la iveală iubirea Tatălui divin. Deși fiii săi și fiicele sale suferă consecințele încălcării legii morale și fizice, Dumnezeu Și-a manifestat iubirea suferind împreună cu omul chinul cauzat de păcat. Darul lui Hristos anihilează toate îndoielile cu privire la suprema iubire a lui Dumnezeu pentru cei neascultători. De la apariția păcatului Dumnezeu a suferit din cauza iubirii nerăsplătite. Venirea lui Hristos pe pământ este o cauză suficientă pentru lauda celor răscumparați în decursul veșniciei. Îngerii rămân uimiți din cauza faptului că singura obligație a omului constă în acceptarea acestei nemăsurate iubiri a Mântuitorului și în reîntoarcerea în familia lui Dumnezeu.

Răscumpere. Gr. lutroo, „a elibera”, „a salva”. În ce privește substantivul înrudit, lutron, vezi Matei 20:28. Compară cu Psalmi 130:8. Planul lui Dumnezeu este să refacă în om chipul după care a fost creat. Păcatul nu va fi trecut cu vederea, ci desființat. Lucrarea de sfințire constă în acțiunea harului divin asupra voinței umane pe deplin predate Lui, așa încât fiecare urmă a păcatului să fie pe deplin înlăturată din viață (vezi Romani 3:24; 5:1; 6:19). Eliberarea omului de sub puterea ademenitoare a păcatului și primirea neprihănirii nu cere nimic mai puțin decât puterea lui Dumnezeu, pentru o lucrare completă. Totuși, deși natura ascultă instantaneu de poruncile divine, omul, coroana creațiunii, prin voința sa răzvrătită limitează adesea puterea și intențiile lui Dumnezeu.

Fărădelege. Gr. animia, „nelegiuire”.

Curățească. Vezi 1 Ioan 1:7, 9; 3:3. Aici nu mai e de ajuns simplul ritual iudaic sau simpla ceremonie (vezi Faptele Apostolilor 15:9). Rezultatul izbăvirii omului din păcat, prin harul lui Dumnezeu, este o viață curățită de orice gând rău și orice fată rea.

[Special, KJV] .Gr. periousios, „ales”, și anume de Dumnezeu, pentru Sine Însuși. Cuvântul acesta poate să însemneze ceva ce a devenit proprietate personală.

Biserica Creștină e succesorul poporului Israel, ca mesager special al lui Dumnezeu pentru vestirea Evangheliei (vezi 1 Petru 2:9). Aceeași misiune, aceleași privilegii și răspunderi pe care le avusese Israel au fost transferate asupra Israelului spiritual (vezi Vol. IV, pp. 35, 36).

Plini de râvnă. În timp ce așteaptă a doua venire biserica creștină își va împlini misiunea dată cândva națiunii iudaice, de a descoperi, prin cuvinte sau fapte, principiile guvernării lui Dumnezeu.

Tit 2:15

15. Spune. Pavel arată aici care sunt cele trei metode de a învăța și conduce bisericile creștine. Unii membri ai bisericii sunt dispuși să asculte; alții au nevoie de mai multe îndemnuri și de sfaturi mai directe; iar alții, din diferite motive, au nevoie de o muștrare mai aspră, însoțită de dovezi indiscutabile.

Putere. [„Autoritate”, KJV]. Autoritatea slujitorului bisericii se bazează în cele din urmă nu pe slujba lui, ci pe însărcinarea sa divină și pe integritatea lucrării sale.

Disprețuiască. Tit trebuia să prezinte învățătura atât de convingător încât ascultătorii săi să nu evite pe bună dreptate ceea ce spune el sau să găsească argumentele sale nelogice, și în felul acesta să-și piardă încrederea în el.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1, 21T 415

5 2T 315

6 CT 535; FE 192

6–8AA 369; CSW 119; GW 60; MYP 368; TM 148; 1T 415, 499

7 1T 446

8 COL 338; 2T 709

10 CS 27; 1T 507; 3T 422; 5T 439; 8T 195

11 GC 261; MB 7

11, 12 4T 332

11–14AA 205; CT 330; 3T 52

11–15TM 148

12 AA 505; 1T 285

12–141T 507

13 Ev 220; 2T 194

13, 14 1T 274, 487

13–151T 283, 287

14 AA 519; CW 102; FE 483; ML 218; MYP 400; Te 199; TM 441; 1T 136, 150, 305; 2T 105, 150, 317; 3T 538; 4T 17, 332; 5T 148, 592, 730; 6T 372; 8T 248

15 1T 276; 3T 359

Tit 3:1

1. Adu-le aminte. Fiecare nouă generație și fiecare membru nou al bisericii au deseori nevoie să audă care sunt răspunderile civice ale creștinului. Întrucât meritul Evangheliei este măsurat după valoare adeptilor ei, biserica creștină trebuie să stea înaintea lumii ca o grupare de bărbați superiori și de femei superioare, nepierzând nici o ocazie de împlini nevoile societății și conlucrând în orice mod pentru a sprijini legea și ordinea. Până aici apostolul a dat sfaturi cu privire la legăturile și datoriile din interiorul bisericii. Acum trece la lumea păgână din afara bisericii.

Supuși. Probabil că sfatul acesta era foarte necesar în Creta. Această insulă fusese mai bine de un secol sub conducerea romană, și, la fel ca iudeii, populația ei se agita sub dominația străină. Sfatul lui Pavel cu privire la loialitatea față de cârmuire era cât se poate de potrivit. În ce privește legăturile care ar trebui să existe între creștini și guvernarea seculară vezi Romani 13:1–7.

Stăpânirilor și dregătorilor. [„Domniilor și puterilor”, KJV]. Sau „conducătorilor și autorităților”. Acestea ar include toate gradele administrației civile, de la slujbașii locali până la împăratul de la Roma.

Asculte. Creștinii ar trebui să fie cunoscuți pentru loialitatea lor față de autoritățile civile în chestiuni ca plățirea impozitelor și proiectele comunitare. Neglijarea răspunderilor civile aduce reproș inutil asupra bisericii. Pacea și ordinea sunt o parte integrantă din solia creștină. Lipsa de loialitate și răzvrătirea nu ar fi o bună recomandare înaintea lumii păgâne.

Sfatul lui Pavel dă mărturie cu privire la propria sa noblețe de caracter. Experiența lui cu guvernarea romană nu fusese plăcută. Pavel fusese întemnițat, încătușat, bătut și amenințat din cauză că slujbașii romani ascultaseră povestirile răutăcioase inventate de vrăjmașii săi iudei.

Lucru bun. Un adevărat creștin ar trebui să fie cunoscut ca cetățean cinstit și patriot, care susține cu râvnă orice program guvernamental menit să înlăture greutățile și să statornicească dreptate. În același timp, creștinul este obligat de conștiință să se abțină de la orice activitate guvernamentală care tăgăduiește drepturile fundamentale oricărui om sau care încurajează practici rele.

Tit 3:2

2. Să nu vorbească de rău. Sau „să nu hulească”. Oricât de răi ar fi unii din concetățenii săi sau oricât de diabolici ar putea să pară unii slujbașii publici, creștinul nu trebuie niciodată să dea pe față mânie sau să folosească o vorbire jignitoare sau necivilizată.

Să nu fie gata de ceartă. Literal, „neluptător”. Adevărații creștini nu provoacă certuri (vezi Evrei 12:14).

Cumpătați. [„Delicați”, KJV]. Gr. epieikes, (vezi Iacov 3:17).

Blândețe. Gr. praotes, „umilință”, „amabilitate” (vezi Matei 5:5). Acesta este spiritul lăuntric care îi determină pe creștini să fie „curtenitori”. Deoarece Creta era locul unde se întâlneau drumurile și era târgul Mediteranei, această insulă era adesea scena unor neînțelegeri între negustorii și vizitatorii din diferite țări. Pavel îi îndeamnă pe creștinii cretani să dea dovadă de purtarea cea mai înaltă cu putință, deși acesta era unul din cele mai dificile medii ale lumii. Din cauza fundalului mai întunecat, adevărata mărturie creștină va străluci și mai puternic.

Toți oamenii. Iubirea și respectul creștin se manifestă atât față de cei neciopliți cât și față de cei cultivați, atât față de cei robiți de patimi cât și față de cei stăpâni pe sine. Numai o astfel de iubire Îl reprezintă pe deplin pe Hristos.

Tit 3:3

3. Altădată. [„Cândva”, KJV]. Sau „mai înainte”, „odată”. Deoarece acești membri fuseseră și ei păgâni înainte de convertire, trebuia să fie acum toleranți față de greșelile celorlalți păgânilor. În plus, fiind creștini, întăriți prin „harul lui Dumnezeu” (cap. 2:11), nu aveau voie să se întoarcă la vechea lor morală, așa cum era dată pe față de semenii lor necredincioși, deoarece astfel ar fi tăgăduit puterea lui Dumnezeu.

Fără minte. [„Neînțelepți”, KJV]. Sau „neinteligenti”, sugerând o lipsă de înțelegere cu privire la ceea ce este corect moral și spiritual (vezi Romani 1:12; Efeseni 4:18).

Neascultători. Vezi Romani 11:30–32.

Rătăciți. [„Înșelați”, KJV]. Sau „rătăciți”, deoarece mințile nedisciplinate sunt lesne captivate de orice idee sau fantezie care apelează la satisfacerea simțurilor. Din cauză că singurul criteriu este voia sa, și nu a lui Dumnezeu, necreștinul este sclavul obiceiurilor degeneratoare, o victimă a plăcerilor lumești. Adesea sub masca culturii, a frumuseții și a rafinamentului, bărbații neconvertiți și femeile neconvertite slujesc împărăției răului, dând frâu liber forțelor egoismului, mândriei și decăderii morale. Numai o redirecționare a minții, convertită prin harul lui Dumnezeu, este suficientă pentru a demasca nebunia satisfacerii senzuale și a mândriei lumești. Când mintea este iluminată de Duhul Sfânt, ascultarea de voia lui Dumnezeu va fi dorința supremă, iar vechile înșelăciuni mascate sub „pofte și ... plăceri” lumești vor fi considerate o nebunie. Pavel le reamintește aici credincioșilor cretani despre ceea ce harul lui Dumnezeu a săvârșit în viața lor.

Tot felul de. [„Dive”, KJV]. Sau „diferite”, „variate”.

Pofte. Gr. epithumiai (vezi Romani 7:7).

Plăceri. Fără Dumnezeu ei ar fi fost încă niște oameni neluminați, iubitori de plăceri.

În răutate și în pizmă. Vezi 1 Corinteni 5:8. Reaua voință și gelozia sunt obișnuite printre cei care trăiesc pentru plăcerile lumești.

Urându-ne. Ura este opusul iubirii (vezi Matei 5:43, 44).

Tit 3:4

4. Dar când. [„Dar după ce”, KJV]. Când omul Îi zice bun venit lui Dumnezeu în viața sa o putere nouă începe să lucreze, contrar vechii forțe a dorințelor rele.

Bunătaea. Gr. chrestotes (vezi Romani 2:4).

Dumnezeu, Mântuitorul nostru. Sau „Mântuitorul nostru, Dumnezeu” (vezi Tit 1:3; 2:10; 1 Timotei 1:1). În epistola aceasta Pavel Îi atribuie titlul de „Mântuitor” atât lui Dumnezeu Tatăl (cap. 1:3; 2:10; 3:4) cât și lui Isus (cap. 1:4; 2:13; 3:6). Când Isus „a fost arătat” (vezi cap. 2:11) oamenilor, El a manifestat grija întregii Dumnezeiri pentru mântuirea omului (vezi 2 Corinteni 5:18, 19).

Tit 3:5

5. Faptele. Omul este îndreptățit înaintea lui Dumnezeu pe temeiul îndurării divine, nu datorită vreunei fapte bune săvârșită de el (vezi Romani 4:2, 6; 9:32; Galateni 2:16; 3:5, 10; Efeseni 2:9). Nota dominantă a oricărei vieți neconvertite este egoismul; astfel nimeni nu trăiește conform cu „dreptatea lui Dumnezeu” (vezi Romani 3:23). Unicul temei al îndreptățirii omului este credințioșia iubirii și îndurării lui Dumnezeu, nu „faptele” sale.

Îndurarea. Ca un alt aspect al iubirii divine (v. 4), în locul harului este amintită aici îndurarea, probabil pentru a accentua starea nenorocită a omului, care cere îndurare. Mila lui Dumnezeu față de starea mizerabilă a omului constituie asigurarea mântuirii omului.

Spălarea. Gr. loutron (vezi Efeseni 5:26), adică „spălarea” spirituală, care îl curățește pe om de tendințele rele descrise în Tit 3:3.

Nașterii din nou. [„Regenerării”, KJV]. Sau „renașterii”. Pentru că omul este nenorocit și pierdut dacă este lăsat în voia sa, și pentru că ritualurile și spălările ceremoniale iudaice nu puteau schimba natura păcătoasă a omului, unica sa alternativă este să accepte soluția lui Dumnezeu pentru problema păcatului, care cere o completă reformă a vieții (vezi cap. 2:14). Dumnezeu intenționează nu numai să-i ierte pe oameni, ci să-i și restatornicească într-o viață fără de păcat. Lucrarea aceasta, de transformare a oamenilor păcătoși în reprezentanți ai felului de viață dumnezeiesc, este cunoscută în altă parte în Scriptură ca sfințire (vezi Romani 6:19). Sfințirea este o parte integrantă a planului divin pentru desființarea păcatului. Aici „spălarea nașterii din nou” este treapta inițială cu care începe procesul glorios al sfințirii

Unii cred că Pavel se referă aici la botez. Totuși botezul nu este un mijloc de renaștere, și nu este nici bază a mântuirii omului. Deși botezul este cerut tuturor convertiților (vezi Matei 28:19), el doar simbolizează spălarea launtrică sau procesul „nașterii din nou”, săvârșit deja de Dumnezeu (vezi Matei 3:6; Romani 6:4); el nu îi purifică pe păcătoși. Împlinit cu sinceritate, el este o mărturie publică cu privire la ceea ce Dumnezeu a făcut deja, curățându-l pe păcătos de înclinațiile lui rele (vezi Tit 3:3).

Înnoirea. Compară cu Romani 12:2.

De Duhul Sfânt. [„De la Duhul Sfânt”, KJV]. Sau „de Duhul Sfânt”, care zilnic îl întărește și îl sfințește pe omul convertit. Deoarece Duhul Sfânt nu acționează fără consimțământul omului, progresul spiritual depinde de zilnica predare a creștinului în mâna lui Dumnezeu. În felul acesta lucrarea de sfințire cere o părtășie între Dumnezeu și om. După ce omul alege voia lui Dumnezeu, Duhul Sfânt dă putere voinței sale slăbite. „Nimeni nu ar putea rezista păcatului și nu l-ar putea birui decât prin puterea Celei de-a Treia Persoane a Dumnezeirii, care nu va veni cu o energie redusă, ci în plinătatea puterii divine” (DA 671).

Tit 3:6

6. Pe care. Adică Duhul Sfânt (v 5).

[El, KJV]. Adică „Dumnezeu, Mântuitorul nostru” (v. 4).

Vărsat. Poate se face aluzie la Ziua Cincizecimii (vezi Faptele Apostolilor 2:18), dar este fără îndoială o referire la experiența personală a fiecărui creștin cu adevărat convertit. Făgăduința lui Hristos cu privire la Duhul Sfânt care urma să vină (vezi Ioan 14:16, 17, 26; 15:26; 16:7–14) a fost pe deplin împlinită în viața acestor primi creștini. Prin viața lor ei dădeau pe față puterea transformatoare a Duhului Sfânt făgăduit.

Hristos, Mântuitorul nostru. Vezi cap. 2:13.

Tit 3:7

7. Pentru ca. Sau „așa ca”, drept urmare a spălării „nașterii din nou” (v. 5).

Socotiți neprihăniți. [„Fiind îndreptățiți”, KJV]. Literal, „fusesem îndreptățiți”, pe temeiul predării voinței omului în mâna lui Dumnezeu. Dumnezeu îi regenerează numai pe aceia pe care i-a îndreptățit; El nu constrânge voința nimănui (vezi Romani 3:24).

Harul. Vezi Romani 3:24.

Lui. Gr. ekeinos, „al aceluia”, adică „Dumnezeu, Mântuitorul nostru” (v. 4).

Moștenitori. Atâta vreme cât își păstrează calitatea de fiu al lui Dumnezeu, creștinul se bucură de răsplata dată de Hristos celor răscumpărați (vezi Romani 8:17). Dacă ar renunța la calitatea de fiu al lui Dumnezeu și dacă ar refuza să reprezinte principiile Tatălui, el n-ar mai fi moștenitor al vieții veșnice.

Vieții veșnice. Vezi cap. 1:2.

Tit 3:8

8. Adevărat. [„Credincios”, KJV]. Sau „vrednic de încredere” (vezi 1 Timotei 1:15; 3:1; 4:9; 2 Timotei 2:11). Pavel se referă aici la declarațiile din Tit 3:4–7 cu privire la mântuirea prin har.

Aceste lucruri. Simpla, dar satisfăcătoare poveste a iubirii fără de seamăn a lui Dumnezeu uimește și dă un nou curaj de fiecare dată când e relatată. Deși creștinii sinceri lucrează toată viața la dezvoltarea caracterului, reamintirea iubirii divine, care îndreptățește și sfințește, aduce zilnic pace și încurajare. În viața aceasta planul de mântuire, așa cum e descris de Pavel (v. 4–7), nu poate fi niciodată apreciat la adevărata sa valoare. În consecință, reauzirea adevărului cu privire la natura lui Dumnezeu va da la iveală atât comori vechi cât și comori noi. Aceste perspective noi îl motivează iarăși pe creștin pentru refacerea chipului lui Dumnezeu.

Cei ce au crezut. Versiunea greacă lasă să se înțeleagă mai departe: „și încă mai cred”. Hrănirea zi de zi cu pâinea vieții va păstra zelul creștinului adevărat. Scripturile declară că aceia care sunt satisfăcuți doar cu lucrurile elementare ale Evangheliei vor înceta în curând să fie folositori pentru biserica creștină. Viața lor este stagnată, deoarece mințile lor au adormit. Din cauza amorțelii lor, pe măsură ce timpul trece, astfel de oameni sunt tot mai nepregătiți pentru lucrarea Duhului lui Dumnezeu (vezi Evrei 5:11 – 6:1).

Cei dintâi. [„Să mențină”, KJV]. Literal, „să ia conducerea în”.

Fapte bune. Vezi Galateni 5:22, 23.

De folos pentru oameni. Adică pentru instruirea pe care Pavel a schițat-o în epistola aceasta. Cei „flecari și amăgitori” (cap. 1:10), care se străduiseră să ducă în rătăcire biserica cretană, intenționau ca învățăturile lor să favorizeze impulsurile naturale ale membrilor bisericii, urmând astfel avantajul bănesc (v. 11). Pavel însă era interesat numai de transformarea caracterului lor (vezi cap. 2:1–10). Mesajul lui Pavel îi deranja pe cretani, ca și pe alții din alte locuri, dar tocmai tulburarea aceasta îi îndemna pe oameni să se cerceteze pe sine și să-și însușească îndurarea și harul sfințitor al lui Dumnezeu (vezi cap. 2:14; 3:5).

Tit 3:9

9. Întrebările nebune. Adică discuțiile inutile despre rânduiri mozaice și fariseice (vezi 1 Timotei 1:4; 6:4; 2 Timotei 2:23).

Înșirările de neamuri. [„Genealogiile”, KJV]. Vezi 1 Timotei 1:4.

Ciorovăieli. Acestea erau iscate mai ales de învățătorii care vesteau o doctrină falsă (vezi 1 Timotei 1:7; Tit 1:10, 14), care căutau să denatureze studiul Bibliei, transformându-l într-o discuție despre subiecte ciudate și neobișnuite. Astfel de speculații teoretice nu duceau la îmbunătățirea caracterului și nici la părăsire creștină.

Nefolositoare. Deoarece fusese educat în spiritul raționării fanteziste a folclorului iudeu, Pavel a rezistat la orice tendință asemănătoare în cadrul bisericii creștine. Apostolul văzuse efectul iudaismului în răspândirea nefastă a învățăturilor false și fără sens. El urmărea ca biserica creștină să nu fie chinată în felul acesta.

Zadarnice. Gr. mataios, „nefolositor”, „fără rost” (vezi 1 Corinteni 15:17).

Tit 3:10

10. Cel ce aduce dezbinări. Gr. hairetikos, „dezbinător”, (pentru o discuție cu privire la cuvântul înrudit, hairesis, vezi Faptele Apostolilor 5:17). Prin urmare, primele cuvinte ale acestui verset pot suna astfel: „o persoană dezbinătoare”. Pavel arată aici cum trebuie tratați membrii dezbinători, care provoacă cearta și confuzia descrise în v. 9. Un astfel de om susține păreri contrare mesajului Evangheliei, așa cum era el predicat de Pavel și cum era exprimat în Vechiul Testament. Dacă părerile acestea greșite sunt promovate, se dezvoltă schisma, iar credința membrilor bisericii, atât a celor vechi cât și a celor noi, este zdruncinată.

Datoria prezbiterului bisericii este o discuție chibzuită cu cei care aduc dezbinări. Dacă răspunsul nu este favorabil, atunci al doilea pas pe care trebuie să îl facă este o a doua solicitare la cooperare, exprimată mai stăruitor. Scopul celor două întrevederi este să-l recâștige pe membrul care provoacă dezbinare. Dizidentului trebuie să i se prezinte dovezi suficiente, așa încât părerile lui greșite să fie date pe față în mod cinstit și concludent (vezi cap. 1:9, 13; 2:15). Fiecare conducător ar trebui să-și aducă aminte că standardul doctrinei sănătoase nu este părerea sa personală, ci Cuvântul lui Dumnezeu. Orice decizie cu privire la învățăturile eretice trebuie să se bazeze pe dovezi biblice clare.

Depărtează-te. [„Leapădă”, KJV]. Gr. paraiteomai, „a evita”, „a se feri de” (vezi 1 Timotei 4:7; 5:11). Pavel nu recomandă aici în mod necesar excluderea persoanei dizidente, pentru părerile sale personale. Ea trebuie exclusă numai dacă își impune aceste idei, în opoziție cu autoritatea bisericească legal exercitată, sau dacă aceste păreri sunt însoțite de o încălcare a normelor morale (vezi Romani 16:17; 2 Tesaloniceni 3:14).

Tit 3:11

11. Un stricat. [„S-a abătut”, KJV]. Adică s-a abătut de la scopul, ca și de la forma învățaturii adevărate.

Păcătuiește. Dizidentul nu doar că a cunoscut adevărul și, cel puțin pentru un timp, l-a lepădat în favoarea învățăturilor lui false, dar a și respins îndemnul frățesc al conducătorilor bisericii.

De la sine fiind osândit. Adică propria lui conștiință îl osândește.

Tit 3:12

12. Artema. Un alt tovarăș credincios despre care nu se mai știe nimic altceva.

Tihic. Vezi 2 Timotei 4:12. Fie el, fie Artema urma să-l înlocuiască pe Tit în Creta atunci când acesta avea să plece la Nicopoli. Lucrul acesta îi oferea lui Tit posibilitatea să-și aranjeze treburile, pregătindu-se pentru conlucrarea cu Pavel.

Nicopoli. Literal, „orașul victoriei”. Probabil că este vorba de orașul din provincia Epir care a fost fondat de Augustus după victoria de la Actium.

Hotărât. Sau „decis”.

Să iernez. Vezi Vol. VI, p. 107.

Tit 3:13

13. Ai grijă de. [„Adu-l pe”, KJV]. Gr. propempeo, „a trimite mai departe”, și anume după ce s-au procurat cele necesare pentru călătorie.

Legiuitorul Zena. Nu există în Biblie alte informații cu privire la acest conlucrător al lui Pavel. Nu este clar dacă el era un expert în dreptul mozaic sau în dreptul roman. Potrivit tradiției el a devenit mai târziu episcop de Diospolis.

Apolo. Vezi 1 Corinteni 1:12.

Să nu ducă lipsă de nimic. Zena și Apolo trebuia să fie bine aprovizionați pentru călătorie.

Tit 3:14

14. Ai noștri. Adică membrii bisericii din Creta.

Să se deprindă. Vezi v. 8.

Nevoile grabnice. Vizita lui Zena și a lui Apolo avea să fie pentru biserica din Creta o ocazie excelentă de a manifesta ospitalitate creștină, chiar dacă vizitatorii se poate să fi fost total necunoscuți.

Tit 3:15

15. Cei ce sunt cu mine. Fără îndoială că Pavel se referă la tovarășii lui de călătorie.

Celor ce ne iubesc. Adică fraților creștini.

Cu voi cu toți. Se pare că Pavel vroia ca Tit să citească această scrisoare înaintea întregii biserici.

Amin. Vezi Matei 5:18. Pot fi citate dovezi textuale importante pentru omiterea acestui cuvânt.

Fragmentul de după v. 15 [în KJV] nu apare în nici un manuscris mai timpuriu. Este evident că nu face parte din textul original inspirat.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1, 2SL 87

2 ML 191; 2T 389

3–5MB 75

5 COL 397; DA 317; MH 65

8 SL 87